



NOTITIAE

E C C L E S I A L E S

Informačný list Generálneho sekretariátu Konferencie biskupov Slovenska august 2010

DOKUMENTY

Pápežská rada pre rodinu

FAMILIA ET VITA

Ročník XV. - N. 2/2010

Najnovšie číslo časopisu je zborníkom z XIX. plenárneho zasadania Pápežskej rady pre rodinu (PRpR) na tému *Práva dieťaťa*, ktoré sa konalo v Ríme, od 8. do 10. februára 2010 pri príležitosti 20. výročia *Medzinárodného dohovoru o právach dieťaťa*, prijatého 20. novembra 1989 OSN.

Zasadanie otvoril Svätý Otec Benedikt XVI., ktorý vo svojom príhovore o. i. povedal: „Rodina – ako sa uvádza v preambule Dohovoru – je prirodzeným prostredím pre rast a blaho všetkých svojich členov a predovšetkým detí. Práve rodina, založená na manželstve muža a ženy, je najväčšou pomocou, akú môžeme ponúknuť deťom. Deti chcú byť milované otcom a matkou, ktorí sa navzájom milujú a potrebujú rásť a žiť spolu s oboma rodičmi, pretože otec a matka sa dopĺňajú pri výchove detí a pri budovaní ich osobnosti a identity. Je dôležité urobiť všetko pre to, aby deti rástli v jednotnej a stabilnej rodine a aby manželia nikdy nestratili zo zreteľa hlboké dôvody a sviatosť svojej manželskej cesty a upevňovali ju Božím slovom, modlitbou a neustálym dialógom a tým, že sa navzájom prijímajú a že si odpúšťajú.“ Svätý Otec ďalej poukázal na súčasné problémy v rodinách: „Rodinné prostredie, ktoré nie je pokojné, rozluka rodičov a zvlášť rozchod a rozvod prinášajú dôsledky pre deti, zatiaľ čo podpora rodiny a napomáhanie jej pravému dobru, jej právam, jednote a stabilite je najlepšou cestou ako ochraňovať práva a opravdivé potreby maloletých.“

Predseda PRpR, kardinál Antonelli na pléne predstavil tri hlavné projekty dikastéria v nadväznosti na VI. svetové stretnutie rodín v Mexiko City (15. – 18. januára 2009). Ide o projekty: 1) *Kresťanská rodina – subjekt evanjelizácie* (viď. NC 2/2010); 2) *Rodina ako zdroj pre spoločnosť*. Cieľom tohto projektu je senzibilizovať verejnú mienku a politiku na základe štatistických ukazovateľov a sociologického výskumu a poukázať na skutočnosť, že zdravá rodina vytvára dôležité spoločenské hodnoty a je konkrétny m prínosom pre občana i celú spoločnosť. Vyhodnotenie projektu bude predstavené na VII. svetovom stretnutí

rodín v Miláne (jún 2012). 3) *Vademecum prípravy snúbencov na manželstvo*. Na pléne boli predstavené *Lineamenta* k tomuto dokumentu na pripomienkovanie, ktoré z hľadiska procesu ich prípravy predstavil podsekretár PRpR, Mons. Carlos Simón Vásquez a z pastoračného hľadiska sekretár PRpR, biskup Jean Laffitte,

Členovia a konzultori PRpR potom predniesli svoje príspevky na tému: *Priority pastorácie rodín a pastorácie života v rôznych geografických oblastiach* (Severná Amerika – Mexiko, USA, Kanada; Južná a Latinská Amerika, Karibik; Ázia; Európa; Oceánia; Afrika).

Arcibiskup Silvano M. Tomasi, stály pozorovateľ Svätej stolice pri OSN, ďalej predniesol príspevok na tému *Medzinárodný dohovor o právach dieťaťa – ďalší vývoj a aktivity Svätej stolice od r. 1989 až po súčasnosť*. Profesor medzinárodného práva na Právnickej fakulte Pápežskej lateránskej univerzity Vincenzo Buonomo, sa vo svojom príspevku sústredil na tému porušovania práv detí vo svetle uplatňovania spomínaného Dohovoru OSN. Na pléne sa konali aj dva okrúhle stoly. Prvý bol venovaný mimovládny organizáciám, počas ktorého Johan Ketelers, generálny sekretár Medzinárodnej katolíckej organizácie pre migráciu (ICMC) v rámci neho poukázal na súčasné úlohy, výzvy a perspektívy mimovládnych organizácií, zvlášť tých kresťansky orientovaných.

Druhý okrúhly stôl bol na tému *Vzťahy: rodina – dieťa*. Viacerí odborníci tu skúmali túto problematiku z hľadiska psychologického, sociologického a pedagogického. S príspevkom vystúpil aj odborník na sociálnu psychiatriu, psychoanalytik z Paríža, Mons. Tony Anatrella, konzultor PRpR, ktorý sa zaoberal problematikou adopcie detí homosexuálmi. Plenárne zasadanie uzavrel svojím príhovorom predseda PRpR, kardinál Ennio Antonelli.

Časopis na záver uvádza recenzie niekoľkých publikácií, napr.: *Dizionario di Ecclesiologia* (Città Nuova, Roma 2010); či *Por una cultura de la familia* (EDICEP, Valencia 2009).

-sg-

COMECE a OCIPE**Europe Infos***N. 129/2010, Brusel, Belgicko*

Začiatkom januára t. r. sa Španielsko stalo na 6 mesiacov predsedníckou krajinou EÚ. Autor článku hodnotí toto obdobie ako obdobie neistôt a ťažkostí. Zároveň však pripomína, že zodpovednosť za tieto skutočnosti nenieslo len samotné Španielsko. Nasleduje analýza tohto obdobia a fakty, ktoré poznačili španielske predsedníctvo. Na jednej strane to bol nový úrad stálego predsedu Európskej rady, v oblasti zahraničnej politiky EÚ šlo o posilnenie úradu vysokej predstaviteľky únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (úspech tohto kroku býva hodnotený ako diskutabilný). Spomínaný článok prináša detailnejšie hodnotenie ukončeného španielskeho predsedníctva.

Nasledujúci článok sa venuje novej predsedníckej krajine EÚ, Belgicku. Tá prevzala od Španielska kormidlo 1. júla. Zaujímavosťou je, že práve v tomto období je predsedom Európskej rady Belgičan Hermann Van Rompuy. Možno teda hovoriť o duplicitnom predsedníctve Belgicka vo vrcholových úradoch EÚ. Van Rompuy bol premiérom Belgicka a jeho vlasť mu ako stálemu predsedovi Rady Európy bude vychádzať v ústrety a usilovať sa posilniť jeho pozíciu. Krajine vládne do volieb dočasná vláda, ktorá zatiaľ neuplatňuje silnú pozíciu predsedníckej krajiny. Belgicko je navyše proeurópskou krajinou, kde sídlia európske inštitúcie. Belgičania sú tiež majstrami kompromisu. Zdá sa teda, že EÚ je v dobrých rukách. Úlohou Belgicka bude sfunkčniť nové európske štruktúry.

Aké úlohy a výzvy počas 6 mesačného predsedníctva túto krajinu čakajú, nad tým sa zamýšľa Johanna Touzel v uvedenom príspevku.

Katolícka cirkev spolu s európskymi inštitúciami chce podporiť vypracovanie antidiskriminačnej legislatívy v rámci EÚ. Sekretariát COMECE pripravil pri tejto príležitosti dokument. V príspevku nájdeme jeho krátky prehľad z oblastí ľudských práv, chápania rovnosti a diskriminácie, rovnosti a spravodlivosti. Podstatné je, aby bola zabezpečená ochrana pred porušovaním ľudských práv, no tak, aby mohli ľudia žiť i svoju rôznorodosť a zlepšili sa medziľudské vzťahy. Možno podotknúť, že EÚ uznala, že vo vzťahu štátu a Cirkvi nebude uplatňovať nijaké regulačné kompetencie. To sa týka aj aktivít duchovnej služby v Cirkvi. Je preto potrebné jasne formulovať antidiskriminačné opatrenia.

O iniciatívach v oblasti azylovej politiky a príst'ahovateľstva pre obdobie nasledujúcich piatich rokov hovorí Štokholmský program. 20. apríla bol predstavený plán jeho plnenia Európskou komisiou a následne 3. júna bol predložený Rade EÚ pre spravodlivosť a vnútorné veci. Ministri ho vzali na vedomie, no hoci ide o jednu z najdôležitejších oblastí akčného plánu, mnoho iniciatív bolo odložených do budúcnosti, alebo prezentovaných len vo forme krátkych správ. Spomínaný príspevok informuje o tom, čoho sa tieto iniciatívy týkajú. **-lh-**

Rada Európskych biskupských konferencií (CCEE)**LITTERAE COMMUNIONIS EPISCOPORUM EUROPAE***N. 3/2010*

Litterae Communionis v sekcii *Zneužívanie maloletých* prinášajú stručný prehľad informácií z jednotlivých biskupských konferencií ohľadom spôsobov riešenia prípadov zneužívania maloletých zo strany kňazov alebo rehoľníkov, ohľadom sprevádzania obetí a rodín postihnutých, ako aj o prijatých opatreniach na prevenciu do budúcnosti. Aj Svätá stolica venuje tejto téme osobitnú pozornosť – na svojej internetovej stránke zriadila novú sekciiu pod názvom *Zneužívanie maloletých – odpoveď Cirkvi*, kde možno nájsť mnohé cirkevné dokumenty ohľadom tejto problematiky.

Vo väčšine európskych štátov sa v ostatnom čase rozprúdili verejné diskusie o sexuálnych škandáloch v Cirkvi, podporované silným tlakom médií. Témou zneužívania maloletých sa zaoberali biskupi na plenárnych zasadaniach jednotlivých biskupských konferencií a vydali k tejto problematike mnohé vyhlásenia, usporiadali tlačové kon-

ferencie, prijali celý rad opatrení. V prvom rade zriadili komisie nezávislých odborníkov (psychológov, psychiatrov, právnikov), ktoré vedú vyšetrovanie. Boli tiež zriadené tzv. „hotline“ – špeciálne telefónne linky či kontaktné miesta, kde sa môžu obeť obrátiť so svojimi obvineniami. Biskupské konferencie tiež zriadili osobitné sekcie venované téme zneužívania maloletých na svojich oficiálnych internetových stránkach, kde poskytujú poradenstvo, publikujú dokumenty atď.

Nechýbajú ani prejavy verejného pokánia: napr. v Rakúsku sa v Dóme sv. Štefana vo Viedni uskutočnila počas Veľkého týždňa liturgia zmierenia za účasti obetí, ktorej predsedal kardinál Christoph Schönborn. Svätý Otec Benedikt XVI. adresoval *Pasterský list írskym katolíkom* (20. 3. 2010) ohľadom sexuálneho zneužívania. Podrobné informácie z jednotlivých biskupských konferencií možno nájsť na www.tkkbs.sk v sekcii *Problém pedofílie*. **-sg-**

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska

Katolícka cirkev a „kresťanstvo obrátenia“

Documents Episcopat N. 8/2010

Nové číslo mesačníka francúzskych biskupov *Documents Episcopat* prináša reflexiu P. E. Grieu a o Katolíckej cirkvi a tzv. „kresťanstve obrátenia“, ktoré reprezentujú niektoré súčasné evanjelikálne a turíčne hnutia. Autor podrobnejšie analyzuje situáciu, v ktorej tieto hnutia vznikajú, podáva ich hlavné charakteristiky a zamýšľa sa nad tým, čo ľudí na nich priťahuje.

Tieto hnutia sa vyznačujú jednoduchým a naliehavým ohlasovaním (zoči-voči pochmúrnej situácii vo svete), dôrazom na osobné obrátenie, zdôrazňovaním „odlišného“ kresťanstva (odlišné praktiky, ktoré majú zodpovedať obrazu pravého kresťana – napr. žiadny alkohol, striedme obliekanie), presvedčením, že viera môže zmeniť život, bratským ovzduším (nevznikajú na teritoriálnej báze, reagujú na osamelosť a izoláciu vo vyspelých kultúrach). Nezdôrazňuje sa natoľko uznanie vlastných hriechov, skôr Božia láska, schopná zmeniť život človeka.

Keďže hnutia takéhoto charakteru vznikajú aj v Katolíckej cirkvi – charizmatické, tradicionalistické, či niektoré liturgické hnutia – autor sa zaoberá otázkou, čo ľudí motivuje stať sa ich prívržencami: či ide skutočne predovšetkým o stretnutie s Kristom, alebo skôr o istý

druh náboženského zážitku, alebo spoločenského zázemia. K ich vzniku prispela zaiste aj situácia historických, tradičných cirkví, ktoré sa boria s rôznymi ťažkosťami (problém rešpektovať jedinečnosť každej osoby, odstup hierarchie od ostatných členov, vzájomná ľahostajnosť ich členov). Veľké cirkvi sa skôr chápu ako istá forma tvoriaca súčasť existenčného rámca jednotlivca, podobne ako štát, národ či etnikum, pričom ich záujem sa sústreďuje skôr na život spoločnosti ako celku, jej spravodlivé fungovanie, či riešenie konfliktov v rámci nej. Pokiaľ ide o jednotlivcov, snaha o ich reevanjelizáciu spočíva predovšetkým v oživovaní ich spomienky na krst a ich príslušnosti k Cirkvi. Autor si na základe povedaného kladie otázku, aká by mala byť budúcnosť Katolíckej cirkvi. Podľa neho je nutné, aby nebola len nejakou silou, ktorá pomáha riadiť spoločnosť, ale aby bola sviaťosťou, sprítomnením Boha, ktorý koná vo svete, ako to definoval II. vatikánsky koncil. Na to je však potrebné, podľa E. Grieu, aby znovu objavila veľké duchovné tradície prítomné v jej dejinách a aby sa cirkevné spoločenstvá stali miestami opravdivej duchovnej skúsenosti, ktorá nie je len vnútorná, ale vychádza i zo vzájomného bratského vzťahu medzi členmi spoločenstva. **-ms-**

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska

Dôstojnosť a zraniteľnosť

Documents Episcopat N. 6/2010

„Bez základného princípu ľudskej dôstojnosti by bolo veľmi ťažké nájsť zdroj práv osôb a bolo by nemožné dospieť k etickému súdu ohľadne výdobytkov vedy zasahujúcich priamo do ľudského života,“ povedal vo svojom príhovore k členom Pápežskej akadémie pre život vo februári tohto roku pápež Benedikt XVI. Blížiaca sa revízia zákona o bioetike rozprúdila vo Francúzsku mnohé diskusie na rôzne témy z tejto oblasti. Aby sa na nich mohla kvalifikovane podieľať aj Cirkev, zriadila Francúzska biskupská konferencia pracovnú skupinu pre bioetiku. K napredovaniu dialógu medzi štátom a Cirkvou prispeli aj dva dokumenty publikované v r. 2009: *Bioetika – slovo do dialógu a Bioetika – problémy, ktoré treba rozlišovať*. V januári 2010 vydala parlamentná skupina zaoberajúca bioetikou *Informačnú správu* obsahujúcu 95

téz, ktoré mali vyjadrovať koncepciu človeka, rodiny a spoločnosti.

Predkladané číslo *Documents Episcopat* má za cieľ pokračovať v prebiehajúcom dialógu, pričom sa sústreďuje na otázku zraniteľnosti, na ktorú poukázala aj *Informačná správa*. Zaoberá sa témami ako sú: záujem o dieťa od narodenia, zraniteľnosť ľudského embrya, vzťah vedeckého výskumu a zraniteľnosti, zraniteľnosť ľudí a detí s postihnutím. Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti tvorí neoddeliteľnú súčasť týchto úvah o zraniteľnosti a kresťania majú za úlohu svedčiť o tejto dôstojnosti svojou starostlivosťou o tých najzraniteľnejších. Súčasťou spomínaného dialógu je aj blog venovaný bioetike na internetovej stránke Francúzskej biskupskej konferencie www.bioethique.catholique.fr, ktorý bol uvedený do prevádzky v marci 2010. **-ms-**

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Odborný časopis a úradný orgán rímskokatolíckych biskupstiev Švajčiarska

Cirkevný majetok

Schweizerische Kirchen-Zeitung, N. 24/2010

Jeden z článkov rozoberá problematiku disponovania s cirkevným majetkom vo Švajčiarsku. Autorka príspevku v úvode vysvetľuje rozličné pojmy súvisiace s touto problematikou, a to z pohľadu cirkevného, ako aj svetského práva. Na objasnenie uvádza viacero príkladov z praxe, aby bolo možné pochopiť rozdielne chápanie. V ďalšej časti sa zaoberá tým, kto je oprávnený disponovať cirkevným majetkom.

Opäť treba rozlišovať právny stav v kánonickom práve a v štátnom práve. Oblasť disponibility je široko rozvedená v rôznych príkladoch z praxe, keďže neexistujú jednotné pravidlá. V príspevku sa tiež dočítame o postavení Rímskokatolíckej cirkvi vo Švajčiarsku podľa ústavy z r. 1999, o normách obmedzujúcich náboženskú slobodu a o daňovej suverenite. -lh-

RENOVABIS

Moc médií

Ost – West Europäische Perspektiven, N. 2/2010

Séria článkov predkladaného periodika je zameraná na moc médií. Tie totiž zasahujú do každej oblasti nášho života. Akú má moc a vplyv táto „štvrtá mocnosť“ v Nemecku, aké sú perspektívy jej vývoja v strednej a východnej Európe, ako fungujú médiá v Poľsku, Bosne, Rumunsku, a tiež aká je situácia v Rusku, či sloboda tlače na Ukrajine – aj tieto témy sú obsahom jednotlivých príspevkov. Jeden z nich sa tiež venuje etike v médiách. Mons. Marián Gavenda mapuje vo svojom príspevku oblasť médií na Slovensku. V úvode analyzuje stav spoločnosti z pohľadu Cirkvi, pričom pripomína, že práve médiám je venovaná značná

pozornosť i v rámci aktuálneho pastoračného plánu. Čitateľov sprevádza etapami vývoja katolíckych médií na Slovensku. Najskôr je to fáza ilegality v období totality, neskôr porevolučné pionierske roky a napokon etapa plánovanej štrukturalizácie a profesionalizácie. Nasledujú štatistické informácie v zastúpení jednotlivých médií na Slovensku, z ktorých jednoznačne vyplýva prevaha komerčných médií. Zamiera sa tiež na to, ako médiá informovali o cirkevnom dianí. V závere zhrňa oblasť práce katolíckych médií, informuje o projekte Network Slovakia a približuje prácu Tlačovej kancelárie KBS. -lh-

Canisiuswerk

Čo sa očakáva od pastoračných pracovníkov

Miteinander – Welt u. geistliche Berufung, N. 7-8/2010, Rakúsko

V spomínanom článku vymenúva M. Hauttová z Katolíckeho hnutia žien dôležité požiadavky, kladené na pastoračných pracovníkov. Patrí k nim zdieľanie

skúseností z reálneho života, dôvera v život a Stvoriteľa, a spoluputovanie s tými, ktorí sú biedni a potrebujú ich pomoc. -lh-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Ing. Mgr. Mária Spišiaková, Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, redakčná úprava: Mgr. Danka Jacečková, grafika: Jolana Šinajová